

М.А. Ребрик,
науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Н.Г. Маслак,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА СТРУКТУРУ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Метою даного дослідження є аналіз впливу іноземного капіталу на структуру ресурсів банків України.

До 1 січня 2007 року кількість фінансових установ з іноземним капіталом зростає з 22 до 35, а питома вага закордонного капіталу – з 19,5 до 27,6 %. За прогнозами банкірів, до кінця 2007 року частка іноземного капіталу може зрости до 35-40 % як за рахунок придбання українських банків закордонними фінансовими групами, так і завдяки стрімкому збільшенню капіталів в іноземних банках, уже присутніх на ринку.

Прихід в країну іноземних банків супроводжується масовим залученням ресурсів зі світових ринків капіталу.

Протягом 2006 р. банки України залучили на зовнішніх ринках більше 7 млрд. доларів (через випуск єврооблігацій – 1,6 млрд. доларів, через синдикувані кредити – 1,1 млрд. доларів. Найзначнішу частку, близько 5 млрд. доларів, склали кошти, залучені банками з іноземним капіталом від своїх материнських структур безпосередньо). Таким чином, на початок 2007 року іноземні позики в українських банках перевищили 10,4 млрд. доларів.

Спочатку нинішнього року банки зайняли на зовнішніх ринках 1 млрд. доларів. Згідно з прогнозами експертів приріст депозитів населення в 2007 р. залишиться на рівні 2006 року (45 %), а юридичних осіб – знизиться на 5-10 % (у 2006 р. він склав 30 %). Все це свідчить про поступовий перехід банків на ресурси, залучені на світових ринках капіталу. Це призводить до істотної зміни структури зобов'язань вітчизняних фінансових установ. Якщо на початок 2006 року міжбанківські депозити, через які гроші заходять у банківську систему України, склали 17 % всіх зобов'язань, то на початок 2007 року цей показник виріс до 26 %.

Така тенденція обумовлена наступними чинниками:

- по-перше, банки з іноземним капіталом та з високим рейтингом материнських структур можуть дешево розміщувати євробонди або ж залучати синдикувані позики. Більш того, дочірні банки іноземних банків інтенсивно залучають кошти материнських структур безпосередньо;

- по-друге, такі найбільші банки з національним капіталом, як ЗАТ КБ “Приватбанк”, ВАТ КБ “Надра”, ВАТ “Державний експортно-імпортний банк України”, вже створили необхідну кредитну історію для залучення дешевих коштів із-за кордону;
- по-третє, фізичні особи отримали можливість розміщувати свої кошти не тільки на банківських депозитах, але і в інших, іноді більш дохідних інструментах. Серед них – нерухомість, земля, інвестиційні і пенсійні фонди;
- по-четверте, підприємства поступово активніше вкладають власні наявні кошти у розвиток виробництва, а не в банки.

Серед негативних наслідків масового залучення ресурсів зі світових ринків капіталу можна виділити зростання зовнішнього корпоративного боргу. За окремими даними, сукупний зовнішній борг України вже перевищив 50 % ВВП.

Таким чином, особливістю різкого зростання зовнішнього боргу в банківському секторі України є те, що залучені кошти спрямовуються в основному на кредитування фізичних осіб. Безперечно, відбулася зміна структури активних операцій на ринку.

Підводячи підсумки, необхідно сказати, що на сьогодні найбільші банки України формують ресурси переважно із недепозитних джерел. Чи призведе це до зниження процентних ставок за кредитами, наданими в реальний сектор економіки України? Дане питання є основою для подальшого дослідження.